LUNDS UNIVERSITET
Socialhögskolan
SOPA63
C-uppsats VT 10

Ungdomars sexuella exponering på internet

En studie av socionomers syn på ungdomars sexuella exponering på internet - som ett socialt problem eller en tidsenlig omvandling av ett sexuellt beteende

Fannie Jönsson

2010-03-15

Handledare: Gunilla Lindén

Abstract

Author: Fannie Jönsson

Title: The Sexual Expose of Adolescents on the Internet - Social workers view of the sexual exposure adolescents become subject to online – a social problem or a transformation of a sexual behavior?

Supervisor: Gunilla Lindén

Assessor: Maria Bangura Arvidsson

The purpose of this bachelor thesis is to study how the social workers understand the sexual exposure adolescents become subject to make themselves subject to on the Internet, as a social problem or a transformation of a sexual behavior. Two methods were used in this study; both a questionnaire and deep interviews with four social workers. The main result of the study shows that social workers, according to a theory of seven criteria of which five were fulfilled, think of the sexual exposure as a problem for a small group of adolescents and that society also view it as a problem. Despite this, the study also shows that social workers think of the sexual exposure online as a new stage for adolescents to express their sexuality as a compliment of earlier sexual behavior. When/If the sexual exposure becomes a problem for the adolescent, social workers use supporting methods to process the problem.

Keywords: social problem, sexual behavior, adolescents, social workers, internet

Innehållsförteckning:

ABSTRACT **2**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING **3**

FÖRORD **5**

1. INLEDNING **6**

1.1 Problemformulering *6*

1.2 Perspektiv och avgränsningar *6*

1.3 Syfte *7*

1.4 Frågeställningar *7*

1.5 Definition av begrepp *7*

2. METOD **8**

2.1 Val av metod *8*

2.2 Urval *9*

2.3 Genomförande *9*

2.4 Litteratursökning *10*

2.5 Bearbetning och analys *10*

2.6 Resultatets tillförlitlighet *10*

2.7 Förförståelse *11*

2.8 Etiska överväganden *11*

2.9 Källkritik *12*

3. BAKGRUND **12**

3.1 Historia *12*

3.2 Debatt *14*

3.3 Lagar *15*

4. TIDIGARE FORSKNING **15**

4.1 Kärlek och sex på internet *15*

4.2 Unga om sex och kärlek på internet *16*

***4.3** Young people, Ethics and the New Digital media* *17*

5. TEORETISK REFERENSRAM **18**

5.1 Socialt problem *18*

5.2 Modell för att analysera socialt problem *19*

5.3 Social konstruktion *20*

6. EMPIRI **21**

6.1 Socionomers uppfattning om förändring av ungdomars sexuella beteende *21*

6.2 Vilka tecken kan ses på att förändringen av det sexuella beteendet är av godo eller av ondo för ungdomen? *22*

6.3 Socionomers uppfattning om vilka behov hos ungdomar som tillgodoses genom sexuell exponering på internet? *24*

6.4 När blir den sexuella exponeringen på internet ett socialt problem? *25*

6.5 Hur arbetar socionomer med ungdomars sexuella exponering när det blivit ett socialt problem? *26*

7. ANALYS

7.1 Socionomers uppfattning om förändring av ungdomars sexuella beteende *28*

7.2 Vilka tecken kan ses på att förändringen av det sexuella beteendet är av godo eller av ondo för ungdomen? *30*

7.3 Socionomers uppfattning om vilka behov hos ungdomar som tillgodoses genom sexuell exponering på internet? *32*

7.4 När blir den sexuella exponeringen på internet ett socialt problem? *33*

7.5 Hur arbetar socionomer med ungdomars sexuella exponering när det blivit ett socialt problem? *35*

8. AVSLUTANDE DISKUSSION **36**

8.1 Uppfylldes syftes och frågeställningarna? *36*

8.1.1 Socionomers uppfattning om förändring av ungdomars sexuella beteende

8.1.2 Vilka tecken kan ses på att förändringen av det sexuella beteendet är av godo eller av ondo för ungdomen? *36*

8.1.3 Socionomers uppfattning om vilka behov hos ungdomar som tillgodoses genom sexuell exponering på internet? *36*

8.1.4 När blir den sexuella exponeringen på internet ett socialt problem? *36*

8.1.5 Hur arbetar socionomer med ungdomars sexuella exponering när det blivit ett socialt problem? *37*

8.2 Avslutande reflektioner *37*

REFERENSLISTA **38**

BILAGOR **41**

Bilaga 1 - Introduktionsbrev *41*

Bilaga 2 - Enkätformulär *42*

Bilaga 3 - Intervjuguide 1 *43*

Bilaga 4 - Intervjuguide 2 *43*

Förord

Att genomföra en uppsats kring juletid har varit en utmaning, processen med denna uppsats har varit lång och krokig men nu är den vid sitt slut. Detta hade inte varit genomförbart utan de personer som tog sig tid att fylla i min enkät. Framförallt hade det inte blivit någon uppsats utan de fyra informanterna som så generöst bidrog med sin tid och delgav mig sina intressanta åsikter. Därför vill jag rikta ett stort tack till alla respondenter och informanter som gjort denna uppsats möjlig att genomföra och slutföra!

Jag vill även passa på att tacka Sofia Linderot, Morten Klemme Nielsen och Håkan Jönson för att ni så vänligt bidrog med era kunskaper.

Slutligen vill jag också rikta ett stort tack till min handledare Gunilla Lindén som så hjälpsamt funnits där med värdefulla tips och kommentarer som gjort processen lite mindre krokig.

Helsingborg, 2010-02-28
Fannie Jönsson

1. Inledning

1.1 Problemformulering

I takt med att tekniken har utvecklats och har blivit en del av befolkningens vardag har det medfört en förändring av det sociala beteendet och en utveckling av människors vägar till kontakt med varandra.

Datorerna, som för många är en självklar komponent i hemmet, blir tillsammans med internet en direktlänk till en ny sorts social kontakt i samhället. Internet tillsammans med denna sociala kontakt har tillgängliggjort en ny värld för befolkningen och därav även för ungdomar. Denna nya sociala kontakt medför i sin tur att ungdomarna blir utsatta för risker. En aktuell debatt är den sexuella exponeringen som ungdomarna utsätts för genom internet. Ungdomsstyrelsen har gjort en undersökning och kartläggning av ungdomars syn på sex på internet och deras attityder angående bland annat sexuell exponering. Undersökningen visar att ungdomarna är medvetna om vilka risker de utsätter sig för över internet och att de trots detta väljer att exponera sig sexuellt över internet (Ungdomsstyrelsen, 2009, s. 21).

Detta väcker funderingar kring huruvida det är ett socialt problem att ungdomar utsätts för sexuell exponering på internet eller om detta är en tidsenlig omvandling av det sexuella beteendet till följd av samhällets utveckling? Därav blir en naturlig ingång i ämnet att utforska huruvida socionomer som arbetar med ungdomar ser på den sexuella exponering som ungdomarna utsätts och utsätter sig för genom internet? Då ungdomarna är medvetna om riskerna och ändå väljer att utsätta sig för denna exponering ställer jag frågan hur socionomerna hanterar sådana situationer. Är det ett socialt problem att ungdomar väljer att utsätta sig för sexuell exponering eller är det ett tidsenligt fenomen? Hur påverkar det socialarbetarnas arbete med ungdomarna?

1.2 Perspektivval och avgränsningar

För att kunna undersöka om ungdomars sexuella exponering på internet är ett socialt problem eller en tidsenlig utveckling av det sexuella beteendet har jag valt att belysa detta utifrån socionomernas profession. En avgränsning har även gjorts till socionomer som arbetar med ungdomar, främst kuratorer på ungdomsmottagningar och skolkuratorer. Professionsperspektivet

är aktuellt då det är socionomernas professionella attityd kring ungdomarnas sexuella exponering som är relevant för att utreda huruvida det är ett problem eller tidsenligt omvandling av det sexuella beteendet och hur socionomerna i så fall arbetar med detta.

1.3 Syfte

Syftet är att undersöka socionomers uppfattning om ungdomars sexuella exponering på internet som ett socialt problem eller som en tidsenlig omvandling av sexuella beteenden.

1.4 Frågeställningar

- Vilken är socionomernas uppfattning om förändring av ungdomars sexuella beteende?
- Vilka tecken kan ses på att ungdomars förändrade sexuella beteende är av godo eller av ondo för ungdomen?
- Vilken uppfattning har socionomerna om vilka behov som tillgodoses hos ungdomarna genom sexuell exponering på internet?
- När blir den sexuella exponeringen på internet ett socialt problem?
- Hur arbetar socionomer med ungdomars sexuella exponering när det blivit ett problem?

1.5 Definition av begrepp

- *Ungdomar* - med begreppet ungdomar refereras till ungdomar i åldersgruppen 13-25 år om inte annat nämns.
- *Sexuell exponering* - definitionen av begreppet sexuell exponering utgår från Ungdomsstyrelsens definition där det innebär en aktiv handling att exponera sig själv genom att lägga ut bilder, filmer eller texter på sig själv eller av sig själv på internet i sexuellt syfte (2009, s.58).
- *Socialt problem* - Enligt Meeuwisse och Swärd är socialt problem svårdefinierat och behöver omdefinieras varje gång en ny problematik uppstår (2002, s.47). Därav har de skapat en modell angående hur sociala problem definieras och hanteras (se vidare kap. 5).

2. METOD

2.1 Metodval

Jag har använt mig av en kvantitativ enkätundersökning. Detta på grund av att jag ville få en bredare inblick och kartläggning av socionomernas generella attityd kring ungdomars sexuella exponering över internet. Liksom Tim May skriver i sin bok "Samhällsvetenskaplig forskning" är målet med enkätundersökningar att beskriva attityder och åsikter hos populationen via representativa urval (2001, s.113-116) vilket är den faktiska målsättningen med min studie.

Ett frågeformulär ger en strukturerad intervju och koncentrerar sig på respondenternas svar (May, 2001, s.117). Enkätens konstruktion gör att det beror på frågornas formulering och kontext vad respondenterna svarar vilket möjliggör att studera mönster eller relationer i svaren (ibid.). En enkätstudie kring detta ämne var därför lämpligt då undersökningen syftade till att utläsa mönster kring socionomernas attityd angående ungdomars sexuella exponering. En begränsning med metoden var att den är kontrollerad och att detta inte gav ett lika stort spann av intressanta sidospår. Dock var detta även en av styrkorna med enkätundersökningen, att den var kontrollerad, och reproducerbar genom strukturen, då det i sig ökar validiteten till att undersökningen mätt det som är avsett att mätas (May, 2001, s.118).

En viktig faktor i enkätstudier är att besluta sig för om den ska innehålla öppna eller slutna frågor (May, 2001,s.131). Jag använde mig av både öppna och slutna frågor. De slutna frågorna använde jag mig av med förhoppning att kunna avläsa mönster i socialarbetarnas syn och attityd angående problematiken. Vilket May även skriver är en fördel då de slutna frågorna är lätta att administrera och analysen görs snabbare (2001, s.131). Jag använde även öppna frågor för att få en fördjupning i hur socionomerna resonerar kring ämnet. Öppna frågor ger respondenterna frihet att själva besvara frågorna utefter egna tolkningar (2001, s.131). Därav kompletterades undersökningen med de öppna frågorna för att täcka upp detta område.

För ytterligare fördjupning i huruvida den sexuella exponeringen är ett socialt problem eller en omvandling av det sexuella beteendet valde jag att komplettera min studie med fyra kvalitativa ostrukturerade intervjuer. Ostrukturerade intervjuer är en metod då intervjuaren är mer passiv och försöker att inte styra samtalet för mycket och är lämliga vid forskning kring ämnen

forskaren inte kan studera själv (Halvorsen, 1992, s. 85). Kvalitativa metoder är väsentliga då forskaren vill förstå hur människors resonerar och reagerar (Trost, 2005, s. 14). Detta var min ambition, att studera hur socionomerna ser på ungdomars sexuella exponering på internet.

2.2 Urval

För att kunna kartlägga socionomernas syn på ungdomarnas sexuella exponering över internet och hur det påverkar arbetet med ungdomar krävdes en studie av socionomerna som arbetar med ungdomar. Urvalet har därför gjorts via ett medvetet selektivt urval vilket innebär att särskilt intressanta individer valts ut (Körner & Wahlgren, 2002, s.35). Det intressanta med dessa individer, och anledningen till att jag valt denna målgrupp, är att de är socionomer och att de arbetar med ungdomar.

Dock krävs en avgränsning vilket gör att jag har valt att utse ett antal arbetsplatser inom olika sektioner som arbetar med ungdomar. Urvalet av respondenter har varit socionomer på ungdomsmottagningar och skolkuratorer. Intervjupersonerna till de kvalitativa intervjuerna valde jag randomiserat i bokstavsordning utifrån de enkätsvar jag erhöll.

2.3 Genomförande

En första kontakt har gjorts via telefon för att väcka intresse och därefter har enkäterna skickas ut via e-post då detta var det effektivaste sättet för att få respondenterna att besvara enkäten. Ytterligare fördelar med postenkäter är att anonymiteten bibehålls och att respondenterna kan ta god tid på sig att besvara frågorna (May, 2001, s.125). Begränsningen med att skicka ut enkäten via e-post är att det även kan vara lätt för respondenten att avfärda e-posten vilket det dock är även med vanlig post. Själva bortfallet är också det en begränsning med själva metoden i sig. För att minska bortfallen ytterligare är det viktigt att formulera frågorna i enkäten så att de blir lätta att besvara (Körner & Wahlgren, 2002, s.23).

Trots noggrannhet blev det ett stort bortfall då jag enbart erhöll 11 enkätsvar utav 60 utskickade enkäter vilket resulterade i ett bortfall på ca 80 %. Detta gjorde att jag valde att göra kompletterande kvalitetsintervjuer av fyra respondenter. Varför det blev bortfall kan bero på att enkäten var svår att besvara, detta kombinerat med tidsbrist hos respondenterna eller bristande

intresse. Halvorsen skriver att bortfall även kan bero på sjukdom eller bristande förmåga att fylla i formuläret (1992,s. 101).

2.4 Litteratursökning

Litteratursökning gjordes dels i bibliotekskatalogen LOVISA med sökord sex; internet; sociala problem; social problem; ungdomar; youth; adolescens, både tillsammans och kombinerade. Där fann jag Månssons studie "Kärlek och sex på internet".

En sökning gjordes även på LIBRIS med samma sökord som ovan plus sexuell exponering. Likande sökning gjordes i databasen ELIN och Google där jag fick tag på Folkhälsoinstitutets forskning samt Ungdomsstyrelsens rapport.

Med ovanstående sökord utfördes också sökningar i bibliotekskatalogen Helsingborgs bibliotek utan relevant resultat.

2.5 Bearbetning och analys

Det insamlade materialet av de slutna frågorna analyserades och en sammanställning gjordes av de individuella svaren. De öppna frågorna bearbetades i försök att hitta mönster eller material av annan relevans för undersökningen som sedan analyserades utefter teori- och forskningsavsnittet. De kvalitativa kompletterande intervjuerna transkriberas och materialet sammanställdes utifrån frågeställningarna och även dessa kommer analyserades och tolkades utifrån teori och tidigare forskning.

2.6 Resultatets tillförlitlighet

En begränsning var att enkäten inte utformades tillräckligt väl eller var otydlig, vilket medfört en risk att enkätundersökningen trots allt mätte något annat än vad tanken var från början och att tillförlitligheten minskades. Särskild tyngdpunkt lades dock på att konstruera enkäten på så sätt att det möjliggjorde att jag fick ut det material som behövdes för att sammanställa undersökningen och var säker på att undersökningen har mätt det jag avsett att mäta. Då det är viktigt att formulera frågorna så att de blir lätta att besvara och att konstruera enkäten till att inte ha för många frågor, undvika att ha med dubbelfrågor och att undvika ledande frågor (Körner & Wahlgren, 2002, s.23). En annan faktor som minskat tillförlitligheten i undersökningens resultat

är det stora bortfallet vad gäller enkäten. Detta gör att det ej går att göra en generalisering utefter de svar jag erhållit. Reliabiliteten vad gäller de kvalitativa intervjuerna är svårt att bedöma då det är slumpen som noteras av en skicklig intervjuare som avgör vad resultatet blir (Trost, 2005, s. 112).

2.7 Förförståelse

Min förförståelse kring ungdomars sexuella exponering på internet är att det generellt sett inte är ett problem utan snarare en förändring av det sexuella beteendet då det tillkommit en ny spännande plats där ungdomar kan mötas på många olika plan. Jag anser det vara ett problem först när ungdomen själv upplever det som ett problem. Mitt ställningstagande kan göra det svårt att vara helt objektiv men då det kommer göras en enkätundersökning kommer det inte genomsyra undersökningen eftersom min attityd inte kommer att genomlysa frågeformuläret och eftersom respondenterna inte kommer kunna ta mer i beaktande än det skrivna ordet. I de kvalitativa intervjuerna kan det vara lite mer problematiskt men då jag tänkt inta en passiv roll i de ostrukturerade intervjuerna förväntar jag mig kunna hålla objektiviteten i schack.

2.8 Etiska överväganden

Intervjuerna av socionomerna via en kvantitativ enkätundersökning anser jag inte ha medföra några större etiska dilemman då det är en studie av deras attityd förknippat till deras arbete och att det inte direkt påverkar ungdomarna som väljer att sexuellt exponera sig på internet. Detsamma gäller de kvalitativa intervjuerna, dessa berör enbart den professionella arenan.

Aspers skriver att innan forskaren träder in i fältet ska forskaren kunna bevara aktörernas anonymitet (2007, s.62). Detta var inte något problem i denna undersökningen då alla deltagare är att vara anonyma. Ett problem kan dock skapas via e-post att deltagarna skulle kunna identifieras via e-postsvaren, dock var det enbart jag som hade tillgång till detta material och där utöver gjordes en avidentifiering. Detsamma gäller för de kvalitativa intervjuerna där jag anonymiserat intervjupersonernas identitet och valt att kalla dem intervjuperson 1, 2, 3 och 4.

2.9 Källkritik

Samtlig litteratur som använts i studien är av erkända forskare och därav håller litteraturen hög kvalitet och lyfter uppsatsen.

Sex och kärlek på internet av Månsson et.al (2003) är en seriös studie och unik i sitt slag inom detta ämne och relevant för min undersökning. En nackdel med studien är att den enbart fokuserar på det svenska samhället, dock är det inte av större tyngd då min studie utgår från socionomerna i Sverige. Detsamma gäller Forsbergs forskning kring Ungdomar och sexualitet (2008). Även Ungdomsstyrelsens rapport ”Se mig – unga om sex och internet” är nationell men av sådan omfattning att den tillför viktig kunskap till min studie.

En nackdel med att utgå från Meeuwisse och Swärds ”Perspektiv på sociala problem” (2002) är att det definierar socialt problem på ett sätt medan det finns flera olika definitioner att hänvisa till. Dock överväger fördelen då boken definierar socialt problem utefter flera olika definitioner.

Paynes ”Modern teoribildning i socialt arbete” (2009) är av hög relevans då den tar upp teorin kring social konstruktion. En annan fördel är att den är internationell så även detta perspektiv tillförs. En nackdel är att teorin inte direkt talar om sexuellt beteende utan om social konstruktion överlag. Däremot är teorin tillämpbar även inom detta område, p.g.a. dess öppenhet.

3. BAKGRUND

3.1 Historia

År 2003 tillsattes en utredning av socialdepartementet om sexuell exploatering av barn i Sverige vilket innefattar handel med barn, barnpornografi och sexuell exploatering av barn mot ersättning (SOU 2004:71). I utredningen beskrivs att internet möjliggör kontakt speciellt för barn som är osäkra på sin sexuella läggning och inte har någon person att tala med (SOU 2004:71, s.81). Utredningen kom även fram till att internet är en riskfaktor för barn då de utsätts för ofrivilligt pornografiskt material, kommer i kontakt med människor med sexuellt intresse för barn eller människor som vill utnyttja barnen i sexuellt och/eller pornografiskt syfte (s.82).

Folkhälsoinstitutet publicerade 2005 en sammanställning om forskning kring Ungdomar och sexualitet. Forsberg, författaren till denna sammanställning, beskriver här att utifrån den forskning som gjorts ses internet som en ny sexuell arena med både möjligheter och risker (2005, s. 9). Möjligheterna internet för med sig är att det går att finna sexualupplysning, söka nya positiva kontakter, pröva och utforska sin sexuella identitet och virtuellt kan pröva sexuella aktiviteter. Forskningen har även visat att användningen av internet i sexuellt syfte framförallt inbjudit nya möjligheter bland annat för ungdomar med lättare psykiska funktionshinder. De främsta riskerna med denna nya arena är att ungdomar utsätts för risken att bli manipulerade av kontakterna de skapar och bli lurade av personerna de har kontakt med (ibid.).

Folkhälsoinstitutets undersökning visar ytterligare en risk genom att pornografin har blivit mer lättillgänglig via teknologins utveckling av internet (2005, s.10). Med detta har även uppkommit ytterligare en risk, speciellt för barn och unga flickor. Den risken består i att unga kan bli exponerade för pornografiskt material som de av misstag kommit i kontakt med och egentligen inte velat se (ibid.). En vidareutveckling av pornografiskt material är "fjortissajter" där ungdomar kan lägga upp närgångna texter eller nakenbilder på sig själv och sina partners. Detta möjliggör för sajternas besökare att få tillgång till dessa bilder (ibid.). Forsberg menar att den intensiva kommunikationen internet skapar väcker nya tankemönster hos ungdomarna kring deras sexualitet vilket gör det påverkar dem i sina val när de ska hitta sina egna vägar att förhålla sig till intima relationer (2005, s.13).

Medierådet beskriver att det 1990 gjordes en undersökning kring ungdomar och sexualitet där undersökarna tyckte det opassande att fråga ungdomarna om de kommit i kontakt med porr (2008-09-01). En parallell kan dras till Ungdomsstyrelsens undersökning kring unga och sex på internet där ungdomarna blivit direkt tillfrågade och undersökningen visade en förändrad attityd bland ungdomarna sedan internet (2009). Bland annat tyckte 43 % av ungdomarna att det var okej om andra hade sex mot ersättning om båda var med på det och 10 % kunde tänka sig att ta emot ersättning för sex (2009, s.18).

3.2 Debatt

Den internationella debatten kring ungdomar och sexualitet på internet ter sig annorlunda jämfört med den svenska. I USA har debatten om pornografi på internet lett till moralisk panik medan det i exempelvis Nederländerna ses som farligt men hanterbart (New Media & Society, 2006). Ett talande exempel på den moraliska paniken som råder kring ungdomars sexuella exponering på internet är ett inslag i debatten av tv-profilen Dr. Phil då han i ett av sina avsnitt tar upp ämnet där han varnar föräldrarna för tonåringarnas riskfyllda beteende när de lägger upp halvnakna/nakna bilder på internet (2008).

Debatten kring ungdomar och sexualitet på internet i Sverige fokuserar på riskerna det innebär för ungdomar (Forsberg, 2005, s. 77). Risken för att bilder av ungdomarna läggs ut på internet och manipuleras i pornografiska syften men även risken för att ungdomarna kommer i kontakt med pornografi överhuvudtaget och kontakten med människor med avsikt att utnyttja ungdomarna sexuellt (ibid.). Månsson et al. är eniga i detta som en nackdel med internet som sexuell mötesplats och beskriver att det uppkommer nya sexuella problem och vissa sexuella problem som redan existerar förvärras (2003, s. 111). Då internetvärlden lättillgängliggör pornografiskt material som attraherar unga skapas bland annat en osäkerhet kring vad det egentligen innebär att växa upp i en sådan sexualiserad värld (2003, s. 111). Dock visar studien att dessa problem enbart drabbar ett fåtal av de som använder internet i kärleks- eller sexuellt syfte (Månsson et al, 2003, s. 111).

Forsberg beskriver vidare att det däremot inte enbart är andra människor som kan manipulera och utnyttja internets resurser, även ungdomarna använder internet som en arena för att testa andra identiteter och olika förhållningssätt (2005, s. 80). En stor anledning till att ungdomarna surfar på internet är att de önskar finna en partner och skälen är inte främst sexualitet utan av kärleks- och romantisk karaktär (s. 81).

Detta är en annan sida av debatten, fördelarna med internet i sexuellt syfte. Precis som Forsberg (2005) beskriver Månsson et.al. även fördelar med internet i sexuellt syfte, bland annat är en fördel att framförallt kvinnor inte i samma utsträckning utsätts för den traditionella risken, exempelvis fysisk våld eller annan utsatthet, i sexuella möten då kvinnorna hemifrån kan bedöma de främmande personerna och ha ett sexuellt utbyte på sina egna villkor (2003, s.110).

Ytterligare fördelar är att internet skapar nya sätt att mötas, kommunicera och utveckla sexuell intimitet vilket i sin tur påverkar de mellanmänskliga relationerna (2003, s.112). Än så länge är det den yngre generationen som har den största kunskapen om teknologin kring internet och denna generation kommer troligen att integrera en annan syn på sexualiteten och skapa en större mångfald och variationer av hur den sexualiteten tar sig uttryck än den äldre generationen (s. 111)

3.3 Lagar

Brottsförebyggande rådet gjorde 2007 en utredning kring barn och ungdomars sexuella exponering på internet och framförde att en ny lagstiftning måste tillsättas för att skydda barnen och ungdomarna från att bli utnyttjade av andra i sexuellt syfte (s.70). Detta resulterade i "Groominglagen" (grooming kan benämnas som att trimma) som trädde i kraft den 1 juli 2009 och innebär att den person som tar kontakt med barn under 15 år i sexuellt syfte och bestämmer möte med barnet gör sig skyldig till antingen böter eller fängelse (BrB 6:10a).

Denna lagen skyddar de ungdomar som är under 15 år. Kompletterande skydd för barn under 15 år är exempelvis lagen mot utnyttjande av barn för sexuell posering (BrB 6:8) samt lagen mot barnpornografibrott vilket förbjuder människor att skildra barn i pornografisk bild, tillgängliggöra en sådan bild för andra, främja handeln av sådana bilder eller att inneha sådana bilder (BrB 16:10a).

4. Tidigare forskning

4.1 Kärlek och sex på internet

Månsson, Daneback, Tikkanen och Löfgren-Mårtenson har gjort en kvantitativ webbaserad enkätstudie utarbetad ifrån en amerikansk undersökning men anpassad till svenska förhållanden (2003). Studien har genomförts via 75 olika webbsidor och undersöker 1800 svenskars användning av internet i kärleks- och sexuella syften och ingår i ett större forskningsprojekt så kallt "Nätverksprojektet" via Göteborgs universitet vid institutionen för socialt arbete samt via

Malmö högskola vid Enheten för socialt arbete (2003). Enligt Månsson, Daneback, Tikkanen och Löfgren-Mårtenson (2003, s.107) är en restriktiv sexualsyn och kärleksideologi kännetecknande för det svenska samhället. Deras studie har däremot visat att denna kärleksideologi inte längre är lika representativ i det sexuella landskapet på internet. De beskriver även internet som mötesplats för olika sexuella syften kan ses som en förändring av kulturen kring sexualitet och kärlek (s.104). Den ökade tillgängligheten bidrar till fler möjligheter för människor att utforska sin sexualitet (s.105). Förändringen blir att människor genom internet som mötesplats kan träffa likasinnade och ange önskemål i sitt relationssökande istället för att gå ut på krogen och söka förutsättningslöst. Detta medför i sig en effektivitet i sökandet efter partner eller sexuella kontakter (ibid.).

Av studien framkommer att av de unga (18-24 år som använder internet i kärleks- och sexuellt syfte) är de främsta aktiviteterna att flirta, leta efter kärlekspartner, hålla kontakten med partner, söka sexualupplysning/rådgivning och att titta på erotiska bilder/filmer (Månsson et.al.., 2003, s.33-34). Av de 18-24 åringarna som var med i studien är det 17 % av männen och 24 % av kvinnorna som har träffat sin nuvarande partner via internet (s. 39). De främsta anledningarna till användningen av internet för sexuella aktiviteter för åldersgruppen är avkoppling, nyfikenhet och att uppnå orgasm (s. 45).

Konsekvenserna av internetanvändning i sexuellt eller kärlekssyfte anser majoriteten av användarna vara positiv och majoriteten anser även att internet hjälpt dem öka kunskapen kring sex (s. 76-77). När det gäller om respondenterna upplevt några problem med sexuella aktiviteter på nätet eller bristande kontroll över dessa aktiviteter så svarar majoriteten, 90 %, att de aldrig eller sällan upplevt detta (s. 88-89).

4.2 Se mig - Unga om sex och internet

Ungdomsstyrelsens rapport "Se mig - Unga om sex och internet" är kvantitativ enkätundersökning och kartläggning av svenska ungdomarna syn på sex och kärlek på internet. Studien genomfördes via en rikstäckande enkätundersökning som skickades ut till 6000 ungdomar i åldern 16-25 år och även lades ut på olika webbsidor på internet (2009). Ungdomsstyrelsens rapport visade bl.a. att 8 % av ungdomarna (mellan 13-25 år) lagt upp sexuella bilder på internet medan 2 % av dessa uppgav att de fått sina bilder vidare spridda över

internet mot deras vilja. 30 % av ungdomarna i undersökningen uppgav att de någon gång varit med om att någon försökt prata sex med dem eller velat skicka bilder med sexiga innehåll (s.152). 17 % av ungdomarna har någon gång kommit kontakt med någon via internet som de sedan träffat i verkligheten och haft sex med denne och ca 30 % av ungdomarna har någon gång haft sex via webbkamera eller mobiltelefon (ibid.). En tydlig attitydförändring bland ungdomarna var även att 43 % svarade att det var okej om andra hade sex mot ersättning när båda parter var överrens om det och 10 % svarade att de skulle kunna tänka sig att ha sex mot ersättning (ibid.). Studien har visat tendenser till att de ungdomar som exponerar sig sexuellt på internet och har haft problematiska träffar med kontakter via internet har i verkliga livet lägre självkänsla, sämre relationer med sina föräldrar under uppväxten (Ungdomsstyrelsen, s. 16).

4.3 Young people, Ethics and the New Digital media

Studien "Young People, Ethics and the New Digital media" har genomförts via 30 semistrukturerade intervjuer av akademiska experter, representanter från branschen, ungdomar som är speciellt involverade i ny media och lärare som arbetar med den nya tekniken (James, Davis, Flores, Francis, Pettingill, Rundle & Gardner, 2009). I studien beskriver författarna att den nya median bidrar till nya arenor för ungdomarna att utforska sin identitet (s.24). Detta möjliggörs då ungdomarna är fria från det verkliga livets fysiska, sociala och ekonomiska restriktioner. Studien tar upp att ungdomar leker med sin identitet på internet genom olika namn, olika skrivsätt och olika "digitala själv". Författarna beskriver även hur ungdomar använder olika sidor som exempelvis Facebook, för att utforska sin sexuella identitet (s. 24). Ungdomar får bekräftelse från andra människor via internet bl.a. bekräftelse på de olika sidorna de visar upp (s. 27). Vid positiv kritik kan det stärka ungdomarnas självförtroende att vara sig själva i verkliga livet medan en negativ kritik kan eliminera sidor hos ungdomen (s. 28).

Författarna beskriver att det privata omformuleras med den nya digitala median eftersom när ungdomarna lägger ut personlig information når det fler människor och det lätt glöms att mycket av det som skrivs är offentligt (s. 35). Däremot finns det funktioner och inställningar som gör att ungdomarna kan kontrollera vilken information som blir synlig för andra (s.37). Studier visar

även att ungdomar blivit mer medvetna om att de är exponerade på internet men trots detta är det enbart 46 % som säger sig använda sig av de privata inställningarna (s. 38).

Författarna har kommit fram till fem problem som råder i samband med den nya digitala median för ungdomar; identitet, privat sfär, ägandeskap, auktoritet och deltagande (s. 79). Dagens ”digitala ungdomar” har utvecklat en speciell respektfull mentalitet angående dessa fenomen. Även speciella normer och regler har uppstått på internet för hur ungdomarna ska bete sig på de olika sidorna (s. 81). Sammanfattningsvis beskriver de ungdomars vanligaste aktiviteter via de nya digitala media; uttrycka sig själv, identitets utforskande, sociala nätverk, spel, underhållning, kunskapssökande och medborgerligt engagemang (James et al., 2009, s. 91-92).

5. Teoretisk referensram

5.1 Socialt problem

En viktig punkt för att kunna utreda huruvida ungdomars sexuella exponering på internet är ett socialt problem måste först och främst utreda definitionen av ett socialt problem. Enligt Meeuwisse och Swärd är det sociala problemet svårdefinierat och kräver en definiering för varje gång ett nytt fenomen diskuteras (2002, s. 35). Därav finns flertalet definitioner av ett socialt problem. Exempelvis Fuller och Myers definition “sociala problem är vad folk tror att det är” (Meeuwisse & Swärd 2002, s.36) eller Paynes definition “ett socialt problem uppstår då en social grupp, främst genom massmedia, framgångsrikt påstår något om en viss social frågeställning som är problematisk och som kräver sociala och politiska ingripanden” (2008, s. 240).

Begreppet socialt problem är diffust och omfattande eftersom det innefattar befolkningsgrupper, deras tillstånd, missförhållanden, offer och förövare (Meeuwisse& Swärd, 2002, s.40). På grund av detta har det ifrågasatts huruvida begreppet “socialt problem” ska användas eller ej (ibid.) Däremot har Meeuwisse och Swärd lokaliserat några återkommanden kriterier i studerandet av olika definitioner av socialt problem (s. 37-39).

- Sociala problem grundas i samhället, dess struktur och dess organisation – ej i den privata sfären.

- Sociala problem är en oacceptabel situation med avstånd från det normala i samhället.
- Sociala problem har med den "sociala sfären" att göra – problem med sociala relationer på grupp-, individ- eller samhällsnivå.
- Sociala problem uppstår när ett antal individer, tillräckligt för att definieras som en grupp eller som en *ökande* grupp, omfattas av problemet.
- Sociala problem blir sociala problem först när de är synliga på den offentliga arenan vilket innebär att problemet måste vara uppmärksammat.
- Sociala problem uppstår först när åtgärder är möjliga eller nödvändiga – antingen via ett politiskt plan eller professionella åtgärder.
- Sociala problem är det samhället har ansvar för att förändra – ansvaret åligger både den som berörs av problemet men också samhället i stort.

5.2. Modell för analys av sociala problem

Socialt problem är ett komplext fenomen och Meeuwisse och Swärd har konstruerat en modell för att analysera hur sociala problem definieras och hanteras utifrån; fenomenets uttrycksformer, traditioner och politik, institutionella strukturer och perspektiv (2002, s. 46-52).

Fenomenets uttrycksformer

Samhällets syn på problemet utifrån iakttagelser, interaktioner människor emellan och konflikter påverkar befolkningens problemuppfattning (Meeuwisse & Swärd, 2002, s.46). Förhållandena kring hur problemet tar sig uttryck och hur pass hotfullt det framstår, påverkar definitionen av problemet och hur det ska hanteras av samhället (ibid.).

Traditioner och politik

Problem är oftast knutna till sin historia (Meeuwisse& Swärd, 2002, s. 47). Därav krävs kunskap om det sociala problemets historia, dels om dess uppkomst och dels om samhällets tidigare hantering av problematiken, för att öka förståelsen för det sociala problemet och hanteringen av det nu (ibid.).

Institutionella strukturer

Institutionella strukturer innebär individerna, deras regler och dess samhälle (Meeuwisse, 2002, s. 48). Institution kan vara dels en, av samhället, medvetet skapad verksam inrättning eller olika regler, rutiner och normer i samhället. Dessa institutionella strukturer bidrar till samhällets problemformuleringar och åtgärdsplaner då dess funktion gjort problematiken uppmärksammad (Meeuwisse& Swärd, 2002, s. 49).

Perspektiv

Utgångspunkten för att betrakta ett problem är olika beroende på vem det är som betraktar problemet (Meeuwisse & Swärd, 2002, s. 51). Perspektivval för hur vi tolkar ett socialt problem görs bland annat utifrån ideologiska-, historiska- och/eller kulturella ansatser. Därför är det av vikt att reflektera över vilka perspektiv som ligger till grund för vår problemdefinition och problembeskrivning när vi ska analysera ett socialt problem (ibid.).

5.3 Social konstruktion

Socialkonstruktionistiks teori innebär att människor i sociala, historiska och kulturella sammanhang utbyter sina individuella beskrivningar, förklaringar och redogörelser för varandra (Payne, 2008, s. 240).

Social kunskap är våra olika uppfattningar om verkligenheten och enligt Becker & Luckmann styr denna sociala kunskap våra handlingar (Payne, 2008, s. 29). Genom sociala processer som organiserar kunskapen kan vi dela med oss av våra tolkningar av den sociala kunskapen och därefter gemensamt skapa bilder av den sociala verkligheten. Alltså består den sociala verkligheten av social kunskap och våra tolkningar av denna kunskap (ibid.). Våra handlingar och även vårt beteende baseras inte enbart på social kunskap utan även på sociala konventioner. Dessa konventioner institutionaliseras i samhället som en gemensam bild av kunskapen och via denna process legitimeras kunskapen eftersom den uppfattas som ett integrerande, organiserat och trovärdigt system av verkligheten (s.29-30). Genom institutionaliseringen och legitimeringen skapas en cirkulär process då det är individerna i samhället som bidrar till skapandet av de sociala innebörderna i samhällets struktur (ibid.). Via denna sociala konstruktionsprocess blir även socialarbetarna bidragande till skapandet då det de arbetar med inom det sociala arbetets

ramar bestäms av den sociala konstruktionen (s. 31). Den cirkulära processen existerar även inom det sociala arbetet där socialarbetare och klient påverkar och förändrar varandra i en reflexiv relation (Payne, 2008, s. 46-47).

En socialpsykologisk ansats av sociala konstruktioner är Kellys teori kring personliga konstruktioner (Payne, 2008, s.239). Personliga konstruktioner uppstår genom att människor styr sitt beteende om hur de ska uppföra sig baserat på tidigare erfarenheter av olika konstruktioner eller begrepp i medvetandet (ibid.).

Goffmans rollteori kring dramaturgiska roller innebär att människors roller konstrueras utefter de sociala förväntningar som hör samman med en viss social status (Payne, 2008, s. 247). Inom det sociala samspelet fångar vi upp andra människors signaler samtidigt som vi påverkar andras uppfattningar om vår person genom att styra vilken information vi förmedlar till dem. För att göra ett gott intryck och uppfylla de sociala förväntningarna anpassar vi och idealiserar vi vårt uppträdande (ibid.). När vi agerar, gör vi det alltid som en reaktion på någon slags information, fakta eller inlärning, som vi mottagit (Payne, 2008, s. 250).

6. Empiri

Nedan beskrivs empirin utifrån dels enkätsvaren, vilka benämns som respondenter utan närmre specificering, och dels intervjupersonerna som benämns intervjuperson 1, 2, 3 och 4. Intervjuperson 1 är skolkurator och intervjuperson 2, 3 och 4 arbetar som kuratorer på ungdomsmottagningar.

6.1 Vilken är socionomernas uppfattning om förändring av ungdomars sexuella beteende?

Angående förändringen av ungdomars sexuella beteende sedan internet var samtliga respondenter eniga om att det skett en förändring. Sex av respondenterna ansåg att ungdomarnas sexuella beteende förändrats då de har tillgång till mer information kring sexualiteten och att de är mer exponerade i samhället. Fyra av respondenterna nämner även att samhället blivit mer

öppna gällande de olika formerna av sexualitet. Det framkommer också funderingar kring att sextabun gällande onani, sexuell njutning och antal partners förminskats.

En faktor som uppkommer av tre respondenter är skam och skuld, att det fortfarande finns kvar trots den nya öppenheten gällande sexualiteten. Intervjuperson 3 och 4 förklarar att det med internet har blivit en större frihet men att det samtidigt ligger kvar mycket skuld och skam kring sexualiteten. En respondent tar även upp att synen på män som mer sexuella varelser och kvinnor som mindre sexuella varelser kvarstår.

En av respondenterna tror sig se att ungdomars sexuella beteende har blivit mer offentligt och yttrar sig annorlunda genom internet. Detta bekräftar flera av respondenterna då de anser ungdomar mer medvetna om sin sexualitet och att de generellt inte har så svårt att tala om sexualiteten.

En av respondenterna beskriver förändringen av ungdomars sexuella beteende i samband med internet;

> Sexualiteten har alltid yttrat sig på olika ställen. IT är bara en ny arena där samhället inte har samma lagar och kontroll som på 'verkliga' ställen. Det utmanar våra tidigare föreställningar.

Tre respondenter svarar att det i samband med internet numer går snabbare att knyta kontakter. Intervjuperson 1 förklarade att "folk vill ju göra internet till någonting farligt, till någonting helt annorlunda, men internet är ju bara en ny arena". Intervjuperson 4 berättar att hon tror att det är lika förvirrande för vuxna, då de vuxna ska sätta gränserna för om det är acceptabelt att lägga ut bilder eller inte. Det som håller på att omförhandlas i samhället är vad som tidigare ansetts privat sex och vad som ansetts som offentligt sex.

En annan respondent bekräftar detta och förklarar att alla tidigare arenor är kvar medan internet och mobiler är ytterligare tillägg. Intervjuperson 4 drar en parallell till 80-talets heta linjen och att internet är en utveckling av detta, där ungdomarna börjar testa av sin sexualitet. Hon beskriver internet som en kittling;

> vad som händer och känslan av att det kan kännas tryggt jämfört med andra arenor… nätet känns tryggare eftersom man sitter hemma, man kan stänga av datorn och man

> kan liksom dra sig ur… känslan att det är ganska tryggt och att man kan blocka folk och ha lite kontroll över kontakten jämfört med när man är 13 och går ute på stan och flörtar med folk.

Hon förklarar vidare att ungdomarna behöver göra riskkalkyleringar med allting på internet och testa gränserna för hur mycket de vill exponera sig.

Intervjuperson 2 berättar att det har blivit en tydlig förändring när det gäller högre porrkonsumtion på grund av att internet är en gränslös miljö och att porren blivit mer lättillgänglig. Intervjuperson 4 berättar att internet förändrat väldigt mycket när det gäller alla åldersgrupper och att de privata och offentliga sfärerna har blivit förskjutet och börjat glida ihop men att man väljer att fokusera på ungdomarna eftersom det är en sårbar grupp.

6.2 Vilka tecken kan ses på att förändringen av det sexuella beteendet är av godo eller av ondo för ungdomarnas själva?

Sex av respondenterna har besvarat att ungdomarnas sexuella beteende har förändrats till både det positiva och det negativa. Två av respondenterna anser att det enbart förändrats positivt och en av respondenterna anser att det förekommit en negativ förändring.

En av respondenterna sammanfattar ungdomars förändrade sexuella beteende

> det har skett många bra förändringar på senare år i form av större medvetande, mer upplysning, avdramatisering osv. Men också negativa. I form av större exploatering på internet

En av respondenterna beskriver att sexualiteten i samhället har blivit mer accepterad men att denna sexualisering samtidigt skapar ett tryck på den enskilde att göra saker denne inte är redo för. Intervjuperson 2, 3 och 4 tar upp risken med porrens lättillgänglighet och hur det kan ge en snedvriden bild på sex och hur det går till i verkligheten. Respondenten som ansåg ungdomars beteende förändrats till det negativa säger att ”Informationsflödet från internet och massmedia kan ge en snedvriden bild av sexualiteten”. Intervjuperson 3 förklarar även att med denna öppenhet och större acceptans framkommer även en risk att allt blir tillåtet på internet, även sex

mot ersättning. Intervjuperson 3 tror att ungdomars sexuella exponering kan leda till destruktivt beteende och tar upp exemplet att;

> jag har träffat någon där det slutade oerhört illa, där hon la ut sina bilder till någon som gärna ville ha dem, det slutade katastrofalt. På grund av den bilden, sa han att 'nu har jag denna och visar du inte upp dig mer så kommer jag lägga ut den på nätet och skicka den till alla' och det fortsatte och slutade med riktiga övergrepp. Så för många kan det lustfyllda och spännande bli ett problem.

Intervjuperson 4 tillägger att det tillkommit olika sexuella regler vilket kan medföra en press på exempelvis tjejer att lägga upp utmanande bilder och att killar är mer utsatta för mobbing via exempelvis kränkande filmer som läggs ut.

Fem av respondenterna samt intervjuperson 2 och 3 beskriver att det förändrats positivt då det finns färre tabun inom sexualiteten och negativt då ungdomarna som exponerar sig på internet inte kan förutse konsekvenserna det för med sig. Intervjuperson 2 tar även upp att en positiv förändring med internet är att det öppnar vägar för personer att hitta människor som är likasinnade och det finns forum för saker som tidigare ansågs udda och konstiga.

En av respondenterna beskriver den positiva förändringen grundat på att "många ungdomar idag är väl upplysta, vilket främjar den goda sexualiteten. Många vågar bejaka sin egen sexualitet". En annan respondent beskriver att det finns mer kunskap på både gott och ont eftersom;

> Kunskap finns men det är inte självklart att ungdomarna får tillgång till vettig kunskap istället för tveksam information. Motsägelserna är många och ungdomar ska försöka hitta en egen väg genom röran. Med öppenhet och kunskap kommer exponering och acceptans av saker vi tidigare inte har tillåtit.

Intervjuperson 2 och 3 utvecklar detta då de beskriver att internet blir viktigt och är en stor kunskapskälla men att där även finns mycket information som inte stämmer med verkliga fakta och då är risken att ungdomarna inte kan vara så källkritiska som det krävs av dem.

En av respondenterna och intervjuperson 4 tar även upp internet som en säker arena då internetsex och telefonsex är säkert vad gäller könssjukdomar då dessa inte kan spridas via internet. En positiv syn på internet- och telefonsex är också att personer med geografiskt avstånd

kan behålla intimiteten vid liv genom denna arena. Intervjuperson 2 tar även upp risken med att detta kan betyda att det mellanmänskliga i relationerna förloras när människor lever sina liv via internet, ex. Facebook. Internet bidrar till en ytligare kontakt och det går inte att ersätta mänsklig samvaro med ett liv via nätet.

En av respondenterna hävdar att större delen av ungdomarnas sexuella beteende har förändrats positivt men att det för en liten grupp har blivit mer riskfyllt. Det riskfyllda består i att det går snabbare genom internet och att det finns olika arenor som vuxenvärlden ej känner till. Intervjuperson 3 tillägger att det genom att det går snabbare via internet finns en risk för att ungdomen gör något förhastat eller övertalas till saker och inte är medveten om konsekvenserna. En risk med internet som intervjuperson 4 nämner är att det genom internet blivit lättare för vuxna att ta sig in i ungdomarnas sfär och på så sätt lättare kan skapa kontakter och manipulera ungdomarna jämfört med tidigare då de vuxna var tvungna att ge sig in i ungdomarnas arenor i verkliga livet. Samma intervjuperson förklarar att även om risksituationerna har förändrats, tror hon att de ungdomar som utsätter sig för riskerna ändå hade försatt sig i liknande situationer även utan internet.

Intervjuperson 1 förklarar att ungdomarna tror att de har koll på riskerna men att de inte har det egentligen. Dock har de bättre koll än de flesta föräldrar. En sida av internet som är av ondo för ungdomen är att alla individer i samhället inte har hängt med i samhällets förändring och att alla är inte medvetna om vad som sker på internet.

6.3 Vilken uppfattning har socionomerna om vilka behov som tillgodoses hos ungdomarna genom sexuell exponering på internet?

Fem av respondenterna ansåg att den sexuella exponeringen ungdomarna utsätter sig för uppfyller behoven av bekräftelse, uppmärksamhet, spänning, nyfikenhet och de sexuella behoven. En respondent kommenterade att även ekonomiska vinster kunde förekomma vid exponering mot ersättning.

Intervjuperson 3 tar upp att internet fyller behov som bekräftelse, uppmärksamhet och trygghet för ungdomar men också att detta kan vara ett tecken på att övriga relationer är svåra och hade de varit lättare kanske relationerna på internet inte hade fyllt så stor funktion och varit så betydelsefulla.

Samtliga intervjupersoner är eniga om att behoven det uppfyller beror på ålder och förklarar att när man är äldre vet man mer vad man vill och det blir mer sexuellt behov och när man är yngre är det mer osäkerhet och behovet av bekräftelse som ligger bakom den sexuella exponeringen.

Intervjuperson 2, 3 och 4 beskriver hur viktigt internet kan vara i relationer på distans då det kan uppfylla de sexuella behoven och att det kan vara en fördel för de yngre som inte är så sexuellt erfarna. Där råder det en större nyfikenhet och man kan testa sig fram utan att testa det på riktigt.

6.4 När blir den sexuella exponeringen på internet ett socialt problem?

Nio av respondenterna anser att det tillkommit nya problem i samband med ungdomars sexuella exponering på internet. De nya problem som nämns av respondenterna är vem som ska få ta del av de sexuella bilderna/filmerna då spridandet av detta blivit mer omfattande och lättillgänglig. De sexuella bilderna och filmerna kan finnas där för evigt och kan användas i fel syfte, ex. utpressning. Även exploatering, trakasserier, stigmatisering är problem som tagits upp av en respondent. Ungdomarna är inte medvetna om konsekvenserna av att exponera sig på internet. Nya problem i form av grövre kränkningar mellan vänner, föräldrarnas minskade kontroll och det sociala trycket på att lägga ut bilder har också tillkommit enligt en respondent. Relationen ungdomarna skapar över internet är olik den i verkligheten och kan utnyttjas.

En respondent tar upp att internet inte har samma regelverk och samma begränsningar som det finns i verkliga livet. Vidare menar respondenten att;

> Man kan säga att gatuhörnan finns nu i vardagsrummet. Föräldrar har inte varit medvetna om detta. Det har varit en generationsklyfta mellan ungdomarnas kunskap och användning av internet och deras föräldrars kunskap och förmåga att kontrollera det som sker.

Den respondent som inte tyckte att det tillkommit några nya problem beskrev det som följande ”geografiskt avstånd är inget problem, det ökar möjligheterna. Internet är på dygnet runt”.

Fem av respondenterna har svarat att det blir ett socialt problem för både omgivningen och ungdomarna själva när de exponerar sig sexuellt på internet. Samtliga intervjupersoner tillägger att det är omgivningen som definierar det sociala problemet och därav blir det ett problem för omgivningen, däremot har inte samhället bestämt sig för om det är ett socialt problem ännu. Två

av respondenterna har svarat att det blir ett socialt problem för ungdomarna och Två har svarat att det blir ett socialt problem för omgivningen och en respondent har besvarat enkäten med att det inte är ett socialt problem för någon.

Fem av respondenterna har svarat att det blir ett socialt problem när ungdomarnas exponering skapar negativa konsekvenser i ungdomens liv (ex. depression, skamkänsla). Tre av respondenterna menar att det blir ett socialt problem när ungdomarna exponerar sig sexuellt mot ersättning. En respondent menar att när ungdomen lägger ut sexuella bilder blir det ett socialt problem. Tre av respondenterna och två av intervjupersonerna hävdar att det blir ett socialt problem när ungdomarna lägger ut sexuella bilder/filmer, skapar sexuella kontakter med andra, exponerar sig sexuellt mot ersättning och när det skapar negativa konsekvenser i ungdomens liv.

Samtliga intervjupersoner är eniga om att det beror på lagen huruvida det är ett socialt problem eller inte. Är ungdomen under 15 år blir det ett socialt problem enligt lagen. Intervjuperson 1 fortsätter att förklara att ett socialt problem är när samhället säger att det är ett socialt problem men tycker inte att det är ett problem utefter hennes erfarenheter.

Intervjuperson 2 och 3 beskriver att det inte är ett socialt problem utan snarare ett socialt beteende när ungdomar exponerar sig på internet och att det kan ses som ett bekymmer för att det är avvikande.

Intervjuperson 4 uttrycker att;

> Internetanvändandet är ett socialt frågetecken för oss alla, vi har inte kommit underfund med hur detta påverkar oss […] Det handlar mer om det privata och offentliga än om just sex. Sex är en brännande fråga eftersom den är känslig.

Vidare menar hon att privat sex är okej enligt samhället men offentligt sex är ett socialt problem ex, pornografi, prostitution men att det börjar bli en sammanglidning med vad som räknas som privat och vad som räknas som offentligt.

6.5 Hur arbetar socionomer med ungdomars sexuella exponering när det blivit ett problem?

Intervjuperson 4 beskriver att ungdomens sexuella exponering sällan tas upp som ett problem av ungdomen och att hon som kurator inte ställer frågan i den sociala anamnesen. Hon är fundersam över om hon borde börja ställa frågan men att hon inte vill stämpla det som ett problem om ungdomen inte anser det vara det själv. Intervjuperson 3 förklarar att även hon inte frågar direkt kring sexuell exponering men att hon brukar ställa följdfrågor när ungdomen själv berättar att denne sitter mycket vid datorn och då även frågar kring kontakterna över internet.

Två av respondenterna förklarar att de inte kommit i kontakt med ungdomar som exponerar sig sexuellt på internet och därför inte har någon arbetsrutin. Intervjuperson 4 uttrycker liknande att;

> Vi kan slås av hur lite vi stöter på det [sexuell exponering] efter hur mycket det faktiskt ska föregå… och det är inget vi aktivt frågar om och det är inte så att ungdomarna kommer med det som ett problem.

Två av respondenterna svarade att de arbetar förebyggande och pratar med ungdomarna om konsekvenserna.

En av respondenterna menar att;

> Om ungdomen exponerar sig på ett destruktivt sätt är det lämpligt att undersöka huruvida de är medvetna om konsekvenserna detta kan få och att försöka verka för en förändring av de destruktiva beteendena.

En av respondenterna beskriver att när hon fått reda på att en ungdom exponerar sig sexuellt på internet kontaktar hon föräldrar och har samtal med ungdomen tillsammans med föräldrarna. Samma respondent beskriver vidare att det inte går att enbart förbjuda ungdomarna att exponera sig och liknar det med att ”det vore som att ta Alvedon när man brutit benet – man har ev. bara lindrat symptomen”.

En av respondenterna beskriver att hon arbetar med ungdomarna utifrån vad de själva upplever att de vill ha hjälp med. Intervjuperson 4 arbetar med ungdomarna som exponerar sig sexuellt på

internet genom att hjälpa dem bearbeta krisen det innebär ungefär på samma sätt som när ett rykte spridits:

> Man kanske kan jämföra med ett rykte, därför att ett rykte går inte heller att plocka bort, när människor har uttalat något så är det uttalat… ryktet finns alltid kvar och lite så är det med nätet också, man kan plocka bort bilderna men de finns alltid kvar.

Intervjuperson 4 fortsätter förklara att hon arbetar med att hjälpa ungdomarna hitta strategier för att lära sig leva med det och hantera att risken finns att exempelvis någon 20 år senare ser nakenbilderna, informerar om riskerna med internet samt pratar kring integritet, skam och skuld.

Tre av respondenterna och intervjuperson 1 och 3 svarar att de arbetar med samtalsbehandling och psykosocialt arbete. Intervjuperson 3 tillägger att det är viktigt att prata kring hur kärleksrelationer överlag fungerar för ungdomen. Intervjuperson 1 utvecklar det genom att beskriva att hon arbetar olika beroende på ungdomens ålder. Är ungdomen minderårig handlar samtalen mer om lagar, rättigheter, IT och teknik. Hon tar även upp värderingar, gränssättning, integritet och sexualitet. Hon beskriver vidare att samtalen kan ha stödjande, reflekterande, bearbetande eller insiktsväckande karaktär och att hon kan finnas med som stöd i olika processer ex. med socialtjänsten eller tingsrätten i samband med internetfrågor.

Intervjuperson 1 förklarar att det först och främst måste klargöras om ungdomen tycker att det är ett problem och att arbetet beror på individen. Främst arbetar hon med samtal och att ge ungdomarna perspektiv och informera om säkerhet på internet. Samma intervjuperson fortsätter förklara att sex inte är problemet utan att det är samhället som inte hinner med när det gäller lagstiftningen. Intervjuperson 1 poängterar att internet inte bör bli kontrollerat utan ”jag tycker internet ska vara någonstans där man får lov att vara, för att de skador vi får där är vårt ego och vår självbild och vår moral kan bli ifrågasatt, det är inga fysiska skador”.

7. Analys

7.1 Vilken är socionomernas uppfattning om förändring av ungdomars sexuella beteende?

Både respondenternas och intervjupersonernas (hädanefter benämns informanterna) uppfattning om att ungdomars sexuella beteende förändrats bekräftas av Månsson, Daneback, Tikkanen och Löfgren-Mårtenson då deras studie visat att den kärleksideologi som tidigare existerat inte längre är lika representativ i det sexuella landskapet på internet (2003, s.107). Samma studie (2003, s. 105) och James et al. (2009, s. 24) bekräftar socionomernas tankar kring att Internets tillgänglighet har ökat möjligheterna för ungdomar att utforska sin sexualitet.

James et al. bekräftar även informanternas påstående att internet bidragit med en frihet som gjort att sex blivit mer offentligt då de blir fria från det verkliga livets fysiska, sociala och ekonomiska restriktioner (2009, s. 24). Då informanterna förklarar att Internets tillgänglighet gör det möjligt för ungdomar att utforska sin sexualitet, ökar porrkonsumtionen och är en arena där de kan möta likasinnade appliceras Månssons et al. forskning som även tillägger att det genom dessa platser med likasinnade kan effektivisera sökandet efter en kärleks- eller sexpartner (2003, s.105).

7.2 Vilka tecken kan ses på att förändringen av det sexuella beteendet är av godo eller av ondo för ungdomarnas själva?

Majoriteten av informanterna förklarade att internet förändrat ungdomars sexuella beteende både positiv och negativt. Detta stämmer inte helt överrens med Månsson et al. då deras forskning kommit fram till att det visserligen förekommer problem på internet men att det enbart är 10 % av ungdomarna som uppger att de upplevt några problem i samband med sexuella aktiviteter på internet (2003, s. 88-89). Däremot visar Ungdomsstyrelsens undersökning att ca 30 % av ungdomarna som använder internet varit med om att någon försökt prata sex med dem eller försökt skicka bilder/filmer med sexuella innehåll (2009, s. 152) vilket bekräftar informanternas tankar kring att det finns en grupp ungdomar som blir utsatta för risker på internet. James et al. (2009) har kommit fram till att ungdomar blir mer medvetna om sin exponering på internet och

att de är medvetna om riskerna men att 46 % av ungdomarna använder sig av de säkerhetsinställningar som finns (s. 38).

Informanternas oro kring att ungdomars sexuella beteende förändrats negativt i samband med den ökade porrkonsumtionen och öppenheten internet medför kan bidra till att gränserna av vad som tillåts blir suddigare berättigas av Ungdomsstyrelsens forskning där de sett en tydlig attitydförändring där en del av ungdomarna i undersökningen ansåg sex mot ersättning vara okej om båda parter var med på det (2009, s. 152).

Att internet är en kunskapskälla och bidrar till att ungdomarna blir mer upplysta vad gäller sex bekräftas av både Månsson et al. (2003, s. 33), som kommit fram till att många ungdomar använder internet som sexualupplysning/rådgivning och James et al. (2009, s. 91), som funnit att ungdomarna använder internet i utbildande syfte.

Informanternas påstående att internet fyller funktionen att träffa partner och bibehålla kontakten med sin respektive stämmer med Månssons et al. forskning att ungdomar använder internet för att hålla kontakten med sin kärlekspartner (2003, s. 34) och då de även kommit fram till att 17 % av killarna och 24 % av tjejerna träffat sin nuvarande partner via internet (s. 39).

Förändringen av ungdomars sexuella beteende kan belysas utifrån Meeuwisse och Swärds sju kriterier för att definiera ett socialt problem (2002).

- Den sexuella exponeringen sker främst inom den privata sfären.
- Det är inte en oacceptabel situation eftersom majoriteten av ungdomar inte stöter på problematik enligt Månsson et al. (2003) och socionomerna utan snarare gynnas av öppenheten kring sexualiteten och kunskapen som finns tillgänglig.
- För minoriteten skapar det problem vad gäller sociala relationer via internet både på samhällsnivå och individnivå, dock påverkas majoriteten inte negativt av den sexuella exponeringen.
- Minoriteten som utsätts för problematiken ses som en grupp enligt socionomerna.

- Förändringen av det sexuella beteendet har blivit uppmärksammat på offentligt plan via exempelvis Ungdomsstyrelsen och lagstiftningen. Den privata sexuella exponeringen har ej blivit uppmärksammad.

- Säkerhetsfunktionerna som tillkommit på internet kan ses som möjliga och nödvändiga åtgärder.

- Ungdomars sexuella beteendeförändring är inte samhällets ansvar att förändra utan upp till ungdomarna, de över 18 år, själva.

Analysen visar på att socionomernas förställning av förändringen av ungdomars sexuella beteende uppfyller enbart fyra kriterier utav de sju Meeuwisse och Swärd (2002) tar upp för att definiera ett socialt problem. Detta anses inte tillräckligt för att benämna enbart förändringen av ungdomars sexuella beteende eller den sexuella exponeringen i sig som att ett socialt problem har skapats.

7.3 Vilken uppfattning har socionomerna om vilka behov som tillgodoses hos ungdomarna genom sexuell exponering på internet?

Informanternas tankar om att den sexuella exponeringen uppfyller behoven bekräftelse, uppmärksamhet, spänning, nyfikenhet och de sexuella behoven stämmer inte helt överrens med Månssons et al. studie som visat att de främsta orsakerna till ungdomars exponering är avkoppling, nyfikenhet och att uppnå orgasm (2003, s. 45). Däremot har James et al. (2009) kommit fram till att ungdomar får bekräftelse från kontakter på internet, på sina olika sidor de visar upp och att detta vid positiv kritik stärker deras självförtroende eller vid negativ kritik kan eliminera vissa sidor hos ungdomarna (s. 28). Detta kan även kopplas till teorin kring personliga konstruktioner där ungdomarna styr sitt beteende om hur de ska uppföra sig baserat på tidigare erfarenheter av andras sociala konstruktioner (Paynes, 2008, s. 239). Det kan sättas ihop med Goffmans teori kring roller där ungdomarna vill fånga upp andra personers signaler i det sociala samspelet samtidigt som ungdomarna vill styra vilka uppfattningar de andra personerna får om dem genom att visa olika sidor av sig själva (Payne, 2008, s. 247).

Ungdomsstyrelsens studie visade att ungdomar som exponerar sig sexuellt på internet tenderar i verkliga livet ha lägre självkänsla, sämre relationer med sina föräldrar under uppväxten (2009 s. 16) vilket stämmer överens med informanternas uppfattning om att ungdomar som exponerar sig sexuellt ofta har det problematiskt även i övriga relationer i verkliga livet.

James et al. beskriver även att ungdomarna använder internet för att uttrycka sig själva, utforska sin identitet och sina sociala nätverk (2009, s. 92). Vilket även informanterna tar upp som ett behov det fyller för ungdomarna, att testa sin sexualitet och visa olika sidor av sig själv.

7.4 När blir den sexuella exponeringen på internet ett socialt problem?

Enligt informanterna blir det ett socialt problem när samhället anser det vara ett problem. Denna definition stämmer överens med en av definitionerna Meeuwisse och Swärd tar upp (2002, s. 36). Av de sju kriterier som Meeuwisse och Swärd tar upp som vanligt förekommande när det gäller att definiera ett socialt problem nämner informanterna fem kriterier vilka är; att den sexuella exponeringen avviker från det normala, det är ett problem på samhällsnivå men också individnivå, att problemet ökar med tillgängligheten till internet, ungdomarna som exponerar sig är tillräckligt många för att definieras som en grupp och problemet har blivit uppmärksammat på den offentliga arenan (2002, s. 37-39).

Meeuwisse och Swärds modell för att analysera och hantera ett socialt problem appliceras här på informanternas åsikter om problemet. Detta görs efter; fenomenets uttrycksformer traditioner och politik, institutionella strukturer och perspektiv (2002, s. 46-52).

Fenomenets uttrycksformer är i det här fallet ungdomarnas sexuella exponering. Liksom informanterna beskriver uppmärksammas denna utav samhället, dock har samhället inte bestämt sig för om det är ett problem ännu. Det informanterna beskriver som samhället reagerar på är det offentliga sexet exempelvis prostitution. Vilket kan appliceras till Meeuwisse och Swärds teori kring att samhällets iakttagelser och interaktioner mellan människor påverkar definitionen av det sociala problemet (2002, s. 46). Alltså är det offentliga sexet det som anses hotfullt enligt informanterna.

Traditioner och politik kring problematiken med ungdomars sexuella exponering på internet är som informanterna beskriver det väldigt nytt och samhället har inte riktigt hunnit med vad gäller

lagstiftning men säger tydligt att om det är ungdomar under 15 år är det ett socialt problem enligt samhället. Enligt Meeuwisse och Swärds teori är det viktigt att veta problemets historia för att kunna definiera och hantera problemet (2002, s. 47). Utifrån lagstiftningen kan utläsas att under 15 år är det ett socialt problem och hanteras därefter.

Institutionella strukturer som är något skapat utav samhället tar upp individerna, deras regler och dess samhälle och bidrar på så sätt till samhällets problemformulering samt åtgärdsplaner (Meeuwisse & Swärd, 2002, s. 49). Även här appliceras informanternas tankar kring att samhället ej bestämt sig om det är ett problem ännu. Enligt James et al. (2009) har det skapats säkerhetsinställningar på nätet för att åtgärda problemen där (s. 38) dock kan det inte sägas att det finns några institutionella strukturer kring sexuell exponering på internet.

Perspektiv som tas upp av informanterna är dels ideologiska, historiska och kulturella som även Meeuwisse och Swärd hänvisar till (2002, s. 49). De ideologiska perspektiven som informanterna nämner är samhällets lagstiftning. De historiska perspektiven är dels den tidigare heta linjen och dels att gatuhörnan nu flyttats ut i vardagsrummet och de kulturella perspektiven på problematiken som nämns är att omgivningen anser offentligt sex vara ett socialt problem ex. pornografi och prostitution. Meeuwisse och Swärd beskriver att det är av stor vikt att analysera vilket perspektiv som ligger till grund för att definiera problematiken som ett socialt problem (2002, s. 51) vilket informanterna tydliggör som ett ideologiskt och kulturellt perspektiv, samhället bestämmer om det är ett problem.

Meeuwisse och Swärd (2002) definierar och analyserar sociala problem utefter samhällets kontexter och då även ungdomars sexuella exponering på internet. Utifrån Paynes teori kring att allting runt oss är sociala konstruktioner och tolkningar av våra egna upplevelser och erfarenheter som vi delar med oss av till varandra (2008, s. 240) ställs frågan huruvida det skulle illustreras som ett socialt problem utifrån en annan kontext? Utifrån informanternas perspektiv belyses problematiken som ett socialt problem när det blir ett problem för ungdomen själv och om ungdomen är under 15 år blir det ett socialt problem för samhället. Ur Paynes perspektiv tillkommer svårigheter eftersom den sociala ordningen är i ständig förändring och det är människorna i samhället som genom sina tolkningar av verkligheten bestämmer hur förändringen yttrar sig (2008, s.30). Paynes definition av ett socialt problem lyder att ett socialt problem är vad människor säger att det ska vara (2008). Detta visar att även om ungdomars sexuella exponering

på internet anses vara ett socialt problem i dagsläget, förändras detta beroende på samhällets föränderliga sociala konstruktioner.

7.5 Hur arbetar socionomer med ungdomars sexuella exponering när det blivit ett problem?

Paynes teori kring cirkulär process och hur socialarbetarna påverkar klienterna och vice versa (2008, s.46-47) går att applicera på informanternas reflektioner kring att inte forma den sexuella exponeringen som ett problem åt ungdomen utan låta dem själva definiera huruvida det är ett problem. Däremot blir socionomerna som arbetar inom den sociala konstruktionens bestämda ramar bidragande till skapandet av denna sociala konstruktion enbart genom att arbeta som socialarbetare enligt Payne (2008, s. 46-47).

Informanterna beskriver att de arbetar med samtal med ungdomarna, hjälper dem att hantera konsekvenserna, bearbetar det som hänt, pratar kring kärleksrelationer överlag samt informerar ungdomarna om säkerhet, lagar och samtala kring värdesättningar, gränssättning med mera. Detta kan dras i parallell till Paynes teori om att människor agerar som en reaktion på någon slags information, fakta eller inlärning, som vi mottagit (2008, s. 250) och att den sociala kunskapen, som är olika uppfattningar om verkligheten styr socialarbetarnas handlingar (2008, s. 29). Därför reagerar socialarbetarna på den sexuella exponeringen ungdomarna utsätter sig för och arbetar utifrån sin sociala kunskap och hanterar problematiken därefter.

Utifrån Paynes teori kring sociala konstruktioner innefattar detta även socialarbetarnas arbete (2008). Socionomerna arbetar därför utefter vad samhällets ramar för tillfället anser att de bör göra för ungdomarna som exponerar sig sexuellt på internet. Eftersom detta är ett relativt nytt fenomen kan det utifrån Paynes teori (2008) även ses som att de sociala konstruktionerna kring ungdomars sexuella exponering håller på att förändras och att konstruktionerna kring detta ännu inte är tydligt definierade. Därav innebär det att informanterna arbetar med ungdomarna utifrån den verklighet som för tillfället råder och arbetsrutinerna är under ständig förändring och bidrar därför till definierandet av huruvida den sexuella exponeringen på internet är ett socialt problem eller inte.

8. Avslutande diskussion

8.1 Uppfylldes syftet och frågeställningarna?

8.1.1 Vilken är socionomernas uppfattning om förändring av ungdomars sexuella beteende?

I samband med internets tillgänglighet är samtliga informanter eniga om att ungdomars sexuella beteende har förändrats genom att de utforskar sin sexualitet mer, skaffar mer kunskap kring sex och en ökad porrkonsumtion kan ses. Därav har frågeställningen besvarats och en del av syftet att undersöka huruvida den sexuella exponeringen på internet inneburit en förändring av ungdomars sexuella beteende sedan internet.

8.1.2 Vilka tecken kan ses på att förändringen av det sexuella beteendet är av godo eller av ondo för ungdomarnas själva?

Majoriteten av informanterna belyser att det sexuella beteendet förändrats både positivt och negativt. Forskningen visar även att så är fallet. Det negativa är riskerna som en liten grupp av ungdomarna utsetts för bl.a. av vuxna som vill skapa sexuella kontakter med ungdomarna. Det positiva är den ökade kunskapen, större öppenhet för sexualiteten, att internet ger möjligheten att upprätthålla relationer på distans och även skapar nya möjligheter att träffa en partner, vilket även stöds av tidigare forskning. Undersökningens resultat har därför besvarat frågeställningen.

8.1.3 Vilken uppfattning har socionomerna om vilka behov som tillgodoses hos ungdomarna genom sexuell exponering på internet?

De behov den sexuella exponeringen tillgodoser ungdomarna är enligt informanterna bekräftelse, uppmärksamhet, spänning, nyfikenhet samt sexuella behov. Av dessa stödjer tidigare forskning enbart bekräftelse, nyfikenhet och sexuella behov och tillägger att det tillgodoser avkoppling för ungdomarna samt att de använder den sexuella exponeringen för att uttrycka sig själva, utforska sin sexualitet och sina sociala nätverk.

8.1.4 När blir den sexuella exponeringen på internet ett socialt problem?

Enligt informanterna uppfylls fem av sju kriterier för vad som är ett socialt problem enligt Meeuwisse och Swärds definition. Detta kan tolkas som att informanterna definierar den sexuella

exponeringen som ett socialt problem. Majoriteten av informanterna tillägger även att samhället enligt lagstiftning definierat det som ett socialt problem för ungdomar under 15 år.

Utifrån Meeuwisse och Swärds modell för att analysera hur ett socialt problem bör definieras och hanteras kan utifrån materialet från informanterna utläsas att enligt fenomenets uttrycksformer är problemet det offentliga sexet och inte den sexuella exponeringen i sig. Det saknas både traditioner och institutionella strukturer kring problematiken då internet är ett relativt nytt fenomen. Såväl informanterna och Meeuwisse & Swärd nämner perspektiv på problemet som det ideologiska, samhällets lagstiftning, de historiska, att det tillkommit en ny arena samt de kulturella angående offentligt sex. Utifrån informanterna kan en del av syftet besvaras, och frågeställningen, som att det möjligen definieras som ett socialt problem för samhället utifrån de ideologiska och kulturella perspektiven.

8.1.5 Hur arbetar socionomer med ungdomars sexuella exponering när det blivit ett problem?

Informanterna sammanfattar sitt arbete med att de arbetar genom samtal med de ungdomar som ser den sexuella exponeringen som en problematik. Där betonar informanterna också att det är viktigt att ungdomen själv ser det som ett problem så att de inte stämplar det som problem åt ungdomen. Den cirkulära processen där socialarbetare påverkar klient och klienten påverkar socialarbetaren går dock inte att undvika enligt Payne.

8.2 Avslutande reflektioner

Uppsatsen har inte varit lätt att genomföra då det är ett relativt nytt ämne som inte ännu blivit ett etablerat forskningsområde. Därav blev det dels problematiskt att finna relevant forskning och relevanta teorier att applicera på det insamlade materialet. Däremot är det positivt även att den forskning som finns är färsk och aktuell.

En oväntad problematik var insamlandet av materialet. En enkätstudie var uppenbarligen inte rätt ingångsport för denna typ utav undersökning utan en kvalitativ studie gjorde det hela mycket klarare.

Jag förvånades över resultatet då förväntningen och hypotesen var att det inte skulle definieras som ett socialt problem utan snarare en omvandling av det sexuella beteendet. En slutsats kan

sägas vara att det av socionomerna ses både som ett problem men också som ett nytt sexuellt beteende då det tillkommit en ny arena för ungdomarna att utforska sin sexualitet.

Perspektivet att den sexuella exponeringen som ungdomar under 15 år utsätter sig för blir ett socialt problem pga. lagstiftningen var även det en tankeställare och en ganska tydlig ram för var ”gränsen” går för när det blir ett socialt problem.

Då det finns sparsamt med forskning kring ungdomars sexuella exponering på internet finns det otaliga vägar att gå för att forska vidare kring ämnet. Hur påverkas ungdomarna av den sexuella exponeringen? Den riskgrupp som far illa, skulle den gjort det även utan internet? Behövs det fler lagar för att kontrollera internet och hur kan detta då göras? Var går gränsen för vilka bilder/filmer som är sexuella? När blir den sexuella exponeringen lika med pornografi? ”Safe sex” på internet – vilka säkerhetsåtgärder behövs för att ungdomar (och andra åldersgrupper) kan ha säkra sexuella kontakter via internet?

Detta är enbart några utav alla de frågeställningar denna uppsats väcker. Den sexuella exponeringen är ett ämne som är rykande hett och i klart behov att forskas vidare kring.

Referenslista

Trycka källor:

Aspers, Patrik (2007) *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden.* Malmö: Liber

Blom, Björn & Morén, Stefan & Nygren, Lennart (2006) *Kunskap i socialt arbete – om villkor, processer och användning.* Stockholm: Natur och Kultur

Brottsförebyggande rådet (2007:11) *Vuxnas sexuella kontakter med barn via internet*.

Halvorsen, K (1992) *Samhällsvetenskaplig metod*. Studentlitteratur: Lund

Körner, Svante & Wahlgren, Lars (2005) *Statistiska metoder.* Lund: Studentlitteratur

May, Tim (2001) *Samhällsvetenskaplig forskning.* Lund: Studentlitteratur

Meeuwisse, A & Swärd H (2002) *Perspektiv på sociala problem.* Natur och kultur: Stockholm

Månsson, S-A, Daneback K, Tikkanen R & Löfgren-Mårtenson L (2003): *Kärlek och sex på Internet.* Göteborgs universitet:

Payne, M (2008) *Modernteoribildning i socialt arbete.* Natur och kultur: Stockholm

Trost, J (2005) *Kvalitativa intervjuer.* Studentlitteratur: Lund

Elektroniska källor:

BrB 6:8 *Utnyttjande av barn för sexuell posering* (https://lagen.nu/1962:700#K6) Hämtad: 2009-12-03

BrB 6:10a "*Groominglagen"* (https://lagen.nu/1962:700#K6) Hämtad: 2009-12-03

Dr.Phil (2008) "Scary trends – is your child at risk?" Dr.Phils hemsida (http://drphil.com/shows/show/1262/). Hämtad: 2009-12-01

Forsberg, M (2005) *Ungdomar och sexualitet.* Folkhälsoinstitutets hemsida (http://www.fhi.se/PageFiles/3362/r200618Undomarochsex0605.pdf). Hämtad: 2009-11-29

James, C & Flores, A & Francis, J & Pettingill,L & Rundle, M & Gardner, H (2009) *Young people, Ethics, and the New Digital Media.* Scribd hemsida (http://www.scribd.com/doc/17415502/Young-People-Ethics-and-the-New-Digital-Media). Hämtad: 2009-12-03

Medierådet (2008-09-01) *Ungdomar och sexualitet.* Medierådets hemsida (http://www.medieradet.se/Kunskapsbanken/Mediepaverkan/Ungdomar-och-sexualitet--en-kartlaggning-av-Folkhalsoinstitutet/). Hämtad: 2009-12-12

New Media & Society (2006) *The social construction of digital danger: debating, defusing and inflating the moral dangers of online humor and pornography in the Netherlands and the United States.* Sagepubs hemsida (http://nms.sagepub.com/cgi/content/abstract/8/3/379) Hämtad: 2009-12-03

SOU (2004:71) *Sexuell exploatering av barn i Sverige.* Regeringens hemsida (http://www.regeringen.se/sb/d/189/a/26385). Hämtad: 2009-12-12

Ungdomsstyrelsen (2009) *Se mig – unga om sex och internet.* Ungdomsstyrelsens hemsida (http://www.ungdomsstyrelsen.se/ad2/user_documents/Se_mig.pdf). Hämtad: 2009-11-03

Bilagor

Bilaga 1 – Introduktionsbrev

Hej! 2009-11-16

Jag heter Fannie Jönsson och jag går sjätte terminen på socionomprogrammet i Helsingborg. Nu är det dags för C-uppsats och jag tänker undersöka socionomers syn på **ungdomars sexuella exponering** på internet. Jag hoppas därför att du skulle vilja hjälpa mig att genomföra detta genom att medverka i min enkätundersökning.

Ungdomsstyrelsen har precis gjort en undersökning som visar att många ungdomar, trots att de är medvetna om riskerna det innebär att exponera sig sexuellt på internet, gör just detta. Med sexuell exponering innebär ungdomarnas frivilliga uppladdning av sexuella bilder, texter och filmer på internet samt deras i övrigt sexuella kontakter över internet.

Ungdomsstyrelsen har på så vis utforskat ungdomarnas syn på den sexuella exponeringen. Däremot har inte socionomer som arbetar med ungdomarna fått komma till tals kring detta nya fenomen. Socionomernas syn är fundamental för utvecklingen av det framtida sociala arbetet kring ungdomarnas nya sexuella exponering över internet och förhållningssätt till detta.

Min frågeställning är därför hur **Du** som socionom ser på fenomenet att ungdomar exponerar sig sexuellt via internet.

Undersökningen kommer att vara helt anonym och det är enbart jag som kommer ha tillgång till svaren.

Gör så här;
* Öppna den bifogade enkäten
* Fyll i Dina svar och spara filen
* Bifoga den nya filen i mail till mig och maila tillbaka **sensast fredag 27 november** ☺

Skulle Ni vara intresserade av att ta del av undersökningens resultat, ange det i mailet med den bifogade filen.

Har ni några frågor eller övriga funderingar så tveka inte utan hör av er till mig eller min handledare Gunilla Lindén, universitetslektor på Lunds universitet: Gunilla.Linden@soch.lu.se.

Tack så hemskt mycket för er tid och ha en fortsatt trevlig dag!
Med vänliga hälsningar,

Fannie Jönsson

Bilaga 2 - Enkätformulär

1. Vilka behov tror Du att den sexuella exponeringen på internet uppfyller för ungdomarna?

☐ Bekräftelse ☐ Uppmärksamhet ☐ Spänning ☐ Sexuella behov
☐ Uppskattning ☐ Nyfikenhet ☐ Annat: _____

2. Hur definierar Du ett socialt problem?

3. Var går gränsen för när den sexuella exponeringen blir ett socialt problem?
   ☐ När ungdomarna lägger ut sexuella bilder
   ☐ När ungdomarna lägger ut sexuella filmer
   ☐ När ungdomarna skapar sexuella kontakter med andra
   ☐ När ungdomarna exponerar sig sexuellt mot ersättning
   ☐ När ungdomarnas exponering skapar negativa konsekvenser i ungdomens liv, (ex. depression, skamkänsla)
   ☐ Annat:_____

4. Ungdomarnas sexuella exponering på internet är ett socialt problem för…
   ☐ Ungdomarna ☐ Omgivningen ☐ Båda ☐ Ingen

5. Detta därför att? _____

6. Hur arbetar Du med ungdomarna som exponerar sig sexuellt?

7. Ungdomars sexuella beteende har förändrats…
   ☐ Positivt ☐ Negativt

8. På vilket sätt…?

9. Var yttrade sig ungdomars sexuella beteende tidigare?
   ☐ Skola ☐ Fest ☐ Hemma ☐ Annat: _____

10. Har det tillkommit nya problem i samband med ungdomarnas sexuella exponering på internet?
    ☐ Ja ☐ Nej

11. Om ja på föregående fråga, vilka problem har uppstått? _____
_____
_____

12. Vilka tecken kan ses på att förändringen av sexuella beteendet är av godo eller ondo för ungdomarna själva?
13. Något annat du vill tillägga?

Bilaga 3 – Intervjuguide 1

Olika behov beroende på ålder? I så fall, vilka hör till de olika åldersgrupperna?

När blir ungdomens sexuella exponering på internet ett socialt problem? Utveckla.

Ett socialt problem för omgivningen och ungdomen. Utveckla.

Utifrån din definition av socialt problem, är ungdomars sexuella exponering ett socialt problem?

Arbetar du olika beroende på ålder?

Har du stött på det I ditt arbete?

Genusperspektivet – har du sett någon skillnad mellan killar och tjejer?

Vad behövs mer för kontoll/lagar tror du?

Hur tror du man kan förhindra/förminska riskerna?

Riskerna förknippade med förändringen eller själva internet eller något annat?

Bilaga 4 – Intervjuguide 2

Har du stött på problematiken kring sexuell exponering på internet i ditt arbete?

Olika behov beroende på ålder? I så fall,vilka hör till de olika åldersgrupperna?

Arbetar du olika beroende på ålder?

Har ni sett någon förändring i ungdomars sexuella beteende i samband med internet?

Genusperspektivet – har du sett någon skillnad mellan killar och tjejer, när det gäller sexuell exponering på internet?

När blir ungdomens sexuella exponering på internet ett socialt problem? Utveckla.

För vem är det ett socialt problem? Utveckla!

“När det är destruktivt..” – När blir det destruktivt?

Utifrån din definition av socialt problem, är ungdomars sexuella exponering ett socialt problem?

Hur tror du man kan förhindra/förminska riskerna?

Riskerna förknippade med förändringen eller själva internet eller något annat?